

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Başkara Mehmet Fatih, reprezentat de avocatul Anatolie Bacalâm,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Başkara Mehmet Fatih către Inspectoratul General pentru Migrație privind anularea actului administrativ și obligarea la acordarea statutului de refugiat,

împotriva deciziei din 25 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 3ra-781/24
PIGD 2-22166804-01-3ra-13092024)*

Recursul este vădit neîntemeiat.

Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a ei.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – jud. C. Guzun
Curtea de Apel Chișinău – jud. G. Mîra, V. Sîrbu, A. Bostan

26 noiembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Başkara Mehmet Fatih, reprezentat de avocatul Anatolie Bacalâm,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La data de 15 noiembrie 2022, reclamantul Başkara Mehmet Fatih, reprezentat de avocatul Anatolie Bacalâm a depus o acțiune în contencios administrativ împotriva Biroului Migrație și Azil (la acel moment – Inspectoratul General pentru Migrație), solicitând anularea actului administrativ emis de această autoritate și obligarea acesteia la acordarea statutului de refugiat.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a arătat că este născut la data de 12 septembrie 1981, are naționalitate kurdă și practică religia musulmană, fiind originar din orașul Adiyaman, Turcia. Potrivit declarațiilor sale, a sosit în Republica Moldova în luna martie 2021, având intenția de a tranzita teritoriul Republicii Moldova dinspre Ucraina spre Germania. La traversarea frontierei de stat, a fost reținut de autoritățile moldovenești pe motiv că figura în căutare internațională la solicitarea autorităților turce.

3. Reclamantul a susținut că motivul pentru care solicită azil în Republica Moldova constă în faptul că, deși nu este membru al vreunui partid politic, susține formațiunea politică ce militează pentru drepturile kurzilor și pentru instaurarea democrației. A participat la mitinguri și și-a exprimat în mod public opinia prin intermediul publicațiilor și platformelor online, criticând guvernarea de la Ankara, în special politica președintelui Recep Tayyip Erdoğan. Ca urmare a acestor acțiuni, a fost supus la multiple amenințări și acte de persecuție din partea organelor de stat turce, conștientizând riscul iminent de a fi arestat.

4. Reclamantul a menționat că, în acea perioadă, numeroși politicieni, profesori, scriitori și jurnaliști au fost reținuți, judecați în regim de urgență și condamnați la pedepse privative de libertate de cel puțin cinci ani. Amenințările s-au extins și asupra familiei sale, fiind constrâns să-și ceară scuze public și să retracteze pozițiile exprimate. Familia și apropiații săi, temându-se pentru viața și integritatea sa fizică, l-au sfătuit să părăsească de urgență teritoriul Turciei. Reclamantul a subliniat că opiniile exprimate au avut un caracter exclusiv pașnic.

5. În plus, acesta a precizat că au existat și alte circumstanțe relevante care nu au fost luate în considerare de Biroul Migrație și Azil la adoptarea deciziei contestate. Astfel, din cauza temerii constante de a fi încarcerat și condamnat pe nedrept pentru opiniile sale politice contrare regimului, reclamantul refuză să se întoarcă în Turcia. A mai arătat că, la data de 5 martie 2022, când a fost reținut de către angajații Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, a aflat pentru prima

dată că este acuzat de autoritățile turce de comiterea unei infracțiuni grave, pedepsite în Turcia cu detențiunea pe viață.

6. Potrivit Deciziei șefului Direcției Azil și Integrare din 6 septembrie 2022, a fost dispusă respingerea cererii de azil depuse de solicitantul Başkara Mehmet Fatih, pe motiv că aceasta nu întrunește condițiile legale necesare. Conform motivării deciziei, reclamantul nu a individualizat nicio acțiune concretă îndreptată împotriva sa, care să constituie o amenințare reală la adresa vieții sau integrității sale personale. În consecință, s-a concluzionat că cererea nu îndeplinește cerințele prevăzute de art. 17 alin. (1) din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova, pentru recunoașterea statutului de refugiat.

7. Aceeași concluzie a fost reținută și din perspectiva acordării protecției umanitare, analizându-se lipsa unui risc serios de condamnare la pedeapsa capitală, de tortură, de tratamente inumane sau degradante, precum și absența unui risc serios de amenințări grave și individuale la adresa vieții sau integrității corporale a solicitantului, în contextul unei situații de violență generalizată generate de conflicte armate interne sau internaționale.

8. Reclamantul a menționat însă că, după alegerile parlamentare din Turcia, presiunile exercitate de stat asupra persoanelor de naționalitate kurdă s-au intensificat, în condițiile în care partidul aflat la guvernare desfășoară o propagandă puternică și deține controlul asupra unui aparat mediatic bine dezvoltat. Acesta subliniază că, în prezent, Turcia urmează o politică de natură naționalistă, iar autoritățile nu oferă garanții efective privind respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor aparținând minorităților etnice, în special ale celor de naționalitate kurdă, ceea ce determină un risc crescut asupra securității acestora.

9. Prin Decizia nr. 41/21/DAI din 18 iunie 2021, Direcția Azil și Integrare a respins deja o solicitare anterioară a reclamantului privind recunoașterea statutului de refugiat.

10. Totodată, reclamantul susține că procedura administrativă nu a fost respectată în mod deplin, în special în ceea ce privește colectarea și utilizarea informațiilor privind situația din țara de origine. Acesta arată că autoritatea competentă nu a utilizat informații relevante, actualizate și provenind din surse multiple, așa cum prevede cadrul legal. Mai exact, Direcția Azil și Integrare a invocat date care datează din anul 2017, nefiind în măsură să reflecte realitatea curentă.

11. Reclamantul consideră că Decizia din 6 septembrie 2022 trebuie anulată, întrucât în cadrul interviului oficial a relatat în mod clar faptul că persecuțiile au vizat în trecut și alți membri ai formațiunii politice susținute, mulți dintre aceștia fiind încarcerați. Acesta este ferm convins că, în eventualitatea reîntoarcerii în Turcia, va fi arestat, întrucât regimul politic manifestă o atitudine ostilă față de minoritățile etnice, iar persoanele de naționalitate kurdă sunt sistematic marginalizate și lipsite de drepturi fundamentale.

12. În plus, reclamantul menționează că, prin decizia contestată, s-a reținut în mod eronat că solicitantul nu a demonstrat într-o măsură rezonabilă că întoarcerea în statul de origine l-ar expune unui risc real de persecuție, condamnare sau tratamente inumane. De asemenea, autoritatea nu a efectuat o analiză individualizată a situației sale, omițând să identifice și să evalueze pericolele reale la care este expus în contextul specific al țării sale de origine – Turcia.

13. Reclamantul susține că Decizia Biroului Migrație și Azil se fundamentează, în esență, pe aprecierea potrivit căreia solicitantul de azil nu este credibil în privința declarațiilor oferite în cadrul interviului, invocându-se, în susținerea refuzului, faptul că respectarea drepturilor omului este reglementată de Legea fundamentală a statului – Constituția.

14. Totodată, reclamantul subliniază că sarcina probei nu revine exclusiv solicitantului de azil, ci, în egală măsură, și autorităților responsabile de soluționarea cererilor de acordare a statutului de refugiat. Acestea au obligația legală de a utiliza în mod efectiv toate instrumentele disponibile pentru acumularea probelor concludente, necesare susținerii unui eventual refuz. Această obligație este cu atât mai stringentă în situațiile în care se face trimitere la așa-numita „alternativă internă de protecție” în statul de origine al solicitantului.

15. Reclamantul apreciază că, în cauză, consilierul de decizie și șeful Direcției Azil și Integrare au tratat în mod superficial, ori chiar au omis în totalitate, evaluarea probelor prezentate, acestea fiind lipsite de o apreciere individualizată și efectivă. Astfel, au fost ignorate următoarele înscrisuri relevante depuse de către reclamant: Copia certificatului privind atribuirea codului fiscal pentru persoană fizică plătitoare de impozite pe teritoriul Ucrainei, eliberată la 7 februarie 2018; Copia permisului de conducere auto internațional, eliberat la 14 mai 2020 în Ucraina; Copia pașaportului U 07429165, tradus oficial de autoritățile ucrainene; Copii ale postărilor de pe rețeaua socială Twitter.

16. Reclamantul susține că aceste documente demonstrează intenția sa de a se integra într-un mediu sigur, departe de statul de origine, în vederea obținerii unui loc de muncă și a unui trai decent. În plus, ele confirmă temerea sa reală de persecuție în cazul întoarcerii în Turcia, temere fundamentată pe convingerea că viața și libertatea sa ar fi grav periclitată.

17. Mai mult, aceste înscrisuri atestă și faptul că reclamantul nu s-a aflat în căutare internațională pe teritoriul Ucrainei, întrucât a avut posibilitatea să se înregistreze ca plătitor de impozite, să obțină cod fiscal și să-și perfecteze documente personale, ceea ce ar fi fost imposibil în caz contrar.

18. Reclamantul atrage atenția și asupra caracterului superficial al examinării cererii sale de acordare a unei forme de protecție, subliniind că motivarea Deciziei de refuz reprezintă, în mare parte, un text standard, identic cu șabloanele utilizate în anii 2017–2018. Acest aspect este dovedit de mențiunea eronată din pagina 3 a deciziei, potrivit căreia reclamantul ar fi avut conflicte în penitenciare din Marea Britanie – deși acesta nu a fost niciodată în acea țară.

19. În susținerea temerii sale întemeiate privind întoarcerea în Turcia și a riscului real de a fi persecutat și condamnat la închisoare pe viață, reclamantul menționează că, la data de 28 martie 2022, a depus următoarele probe suplimentare: Copia mandatului de arest emis în dosarul penal nr. 110, pornit la 4 februarie 2014 de Procuratura Republicii Turcia, având semnătura electronică a judecătorului cu nr. 110950, pentru presupusa infracțiune de insultare a Președintelui statului; Copia rechizitoriului de învinuire în dosarul penal 2014/110 privind aceeași infracțiune; Copia mandatului de arest în dosarul penal nr. 1434, emis la aceeași dată, pentru infracțiunile de rănire, omor, deținere și port ilegal de armă de foc, parafat cu semnătura electronică a judecătorului nr. 41095; Copia rechizitoriului de învinuire în dosarul penal 2014/1434; Raportul individual Interpol aferent cazului nr. 2014/69420.

20. Reclamantul semnaleză că aceste probe nu au fost analizate în conținutul deciziei motivate a Biroului Migrație și Azil, fiind complet ignorate, în pofida caracterului lor esențial în evaluarea riscului real de persecuție.

21. Reclamantul arată că, în luna iulie 2022, a fost prezentat la Biroul Migrație și Azil (BMA) Demersul nr. 12-66/2022-2119, privind interpelarea adresată autorităților turce în vederea obținerii informațiilor suplimentare referitoare la cauza penală intentată împotriva lui Başkara Mehmet Fatih, sub aspectul pretinsei infracțiuni de insultare a Președintelui Turciei, cauză penală pornită la data de 4 februarie 2014. Până în prezent, autoritățile turce nu au furnizat niciun răspuns la solicitarea emisă de Procuratura Generală a Republicii Moldova, aspect ce ridică serioase dubii privind corectitudinea și transparența demersurilor efectuate de acestea, precum și disponibilitatea lor de a asigura un tratament uman și conform standardelor internaționale în cazul unei eventuale extrădări sau returnări a reclamantului.

22. În acest context, reclamantul susține că solicitantul de azil trebuie să beneficieze de garanția unui trai în siguranță în propria țară, fără riscul de a fi supus unor tratamente inumane sau degradante, ori de a suferi leziuni fizice din partea autorităților. Această garanție trebuie să fie efectivă, stabilă și de durată, și nu una pur formală, iluzorie sau neprevizibilă. Or, situația actuală din Turcia, în special în ceea ce privește tratamentul aplicat persoanelor de etnie kurdă, relevă existența unei politici de persecuție sistematică și discriminatorie.

23. Reclamantul consideră că, în speță, sunt întrunite cerințele legale pentru acordarea protecției internaționale. Astfel, acesta se află în afara statului de origine, are o temere bine întemeiată de a fi persecutat de către autoritățile naționale din Turcia, iar riscul la care este expus în eventualitatea reîntoarcerii nu este ipotetic sau abstract, ci real și iminent. În mod concret, reclamantul invocă o certitudine rezonabilă că va fi supus persecuției, ceea ce constituie o amenințare gravă nu doar asupra integrității sale corporale, ci și asupra vieții sale.

24. Cu toate acestea, Biroul Migrație și Azil, prin Direcția Azil și Integrare, a reținut că reclamantul nu întrunește condițiile pentru acordarea protecției umanitare

în conformitate cu art. 19 din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova. Reclamantul apreciază că această concluzie este nefondată și rezultă dintr-o examinare incompletă și superficială a circumstanțelor concrete ale cazului.

25. În opinia sa, autoritatea administrativă nu a elucidat în mod deplin și obiectiv toate elementele relevante ale speței, omițând să analizeze în mod individualizat riscurile reale și circumstanțele particulare ale solicitantului. Totodată, nu s-a ținut cont de normele legale speciale aplicabile în materia recunoașterii statutului de refugiat și a protecției subsidiare, norme care impun o abordare riguroasă și atentă în evaluarea cererii de azil, în special în contextul existenței unor riscuri majore de persecutare și de tratament contrar art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

26. Circumstanțele expuse de reclamant relevă că Biroul Migrație și Azil nu a aplicat în mod corect și deplin dispozițiile legale relevante, omițând să acorde statutul de refugiat, deși erau întrunite condițiile pentru oferirea unei forme de protecție internațională.

27. Reclamantul consideră că, în susținerea cererii sale, a prezentat suficiente elemente subiective care reflectă trăiri interioare profunde și o teamă autentică, întemeiată pe criterii de etnie și apartenență la un grup social determinat, ceea ce justifică pe deplin temerea sa de a deveni victimă a persecuției. Prin urmare, în analiza existenței unei temeri bine întemeiate, autoritățile aveau obligația să acorde prioritate evaluării percepției individuale a solicitantului de azil, și nu doar să se limiteze la examinarea circumstanțelor generale din țara de origine.

28. Aprecierea elementului subiectiv este strâns legată de particularitățile individuale ale persoanei. Reacțiile persoanelor aflate în situații similare pot varia în funcție de convingerile politice și identitatea națională, ceea ce impune o evaluare personalizată, adaptată specificului fiecărui caz. În această ordine de idei, temerile reclamantului sunt justificate și întemeiate, iar continuarea șederii sale în statul de origine, ori întoarcerea în acel stat, este imposibilă din cauza riscurilor reale la care ar fi expus.

29. Reclamantul subliniază că simplul fapt că deține un pașaport național și a părăsit statul de origine în mod neconstrâns nu poate fi interpretat ca o lipsă a temerii sau ca un motiv de excludere de la protecția internațională. Această împrejurare nu exclude riscul real de persecuție și nu poate constitui un impediment pentru acordarea statutului de refugiat.

30. Într-adevăr, nu există o definiție universal acceptată a noțiunii de persecuție, însă din conținutul art. 33 al Convenției din 1951 privind statutul refugiaților rezultă că orice amenințare la viață sau libertate întemeiată pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social ori convingeri politice trebuie tratată ca o formă de persecuție. În plus, alți factori precum climatul general de nesiguranță din țara de origine, tratamentele discriminatorii, incertitudinea

juridică și limitările impuse pe criteriile etnice constituie elemente relevante ce urmau a fi analizate cumulativ de către autoritate.

31. Reclamantul afirmă că decizia contestată este afectată de o gravă lipsă de fundamentare, întrucât nu cuprinde o cercetare completă a tuturor aspectelor relevante ale cererii de azil, așa cum impun dispozițiile art. 42 din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008. De asemenea, autoritatea nu a analizat în mod corespunzător nici evenimentele care au avut loc anterior părăsirii statului de origine, nici pe cele intervenite ulterior, contrar obligației impuse de art. 48 din aceeași lege.

32. În drept, reclamantul consideră că decizia contestată este ilegală, fiind emisă cu încălcarea dispozițiilor Legii nr. 270 privind azilul în Republica Moldova, și, prin urmare, se impune anularea acesteia.

33. Având în vedere cele expuse, reclamantul solicită: anularea Deciziei nr. 5173/22/DAI din 6 septembrie 2022 a Biroului Migrație și Azil pronunțate în privința cetățeanului turc Başkara Mehmet Fatih; obligarea Direcției Azil și Integrare să acorde reclamantului o formă de protecție prevăzută de art. 16 din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008, respectiv statutul de refugiat.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

34. Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 3 aprilie 2024, acțiunea reclamantului a fost admisă.

S-a anulat decizia Biroului de Migrație și Azil nr. 5173/22/DAI din 6 septembrie 2022 emisă în privința lui Başkara Mehmet Fatih cetățean a Turciei.

S-a obligat Inspectoratul General pentru Migrație, la acordarea unei forme de protecție reclamantului, prevăzute de art. 16 al Legii nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova și anume-statut de refugiat.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

35. La data de 3 aprilie 2024, Inspectoratul General pentru Migrație a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, pronunțată în aceeași zi. Motivarea apelului a fost depusă ulterior, la data de 10 iunie 2024.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

36. Prin Decizia din 25 iulie 2024, Curtea de Apel Chișinău a admis apelul declarat de Inspectoratul General pentru Migrație.

A casat Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, din 3 aprilie 2024 și a pronunțat o hotărâre nouă, prin care a dispus: respinge acțiunea în contencios administrativ înaintată de Başkara Mehmet Fatih împotriva Inspectoratului General pentru Migrație, având ca obiect anularea actului administrativ și obligarea la acordarea statutului de refugiat, ca fiind neîntemeiată.

37. În motivarea soluției sale, Curtea de Apel Chișinău a apreciat ca întemeiată Decizia nr. 5173/22/DAI din 6 septembrie 2022, emisă de Biroul Migrație și Azil în privința lui Başkara Mehmet Fatih, reținând că, în cauză, nu au fost întrunite condițiile legale pentru acordarea statutului de refugiat.

38. Instanța de apel a reținut că, instituția azilului a fost abordată de instanță din perspectiva celor două dimensiuni esențiale: cea a statului care analizează cererea și cea a persoanei solicitante. Din punctul de vedere al statului, acordarea sau refuzul azilului a fost considerată o manifestare a suveranității, statul având dreptul să permită intrarea și șederea pe teritoriul său a persoanelor supuse persecuției în statul de origine, dar fără a avea obligația de a acorda automat protecție internațională. În consecință, evaluarea temeiniciei unei cereri de azil a fost considerată drept o prerogativă exclusivă a statului solicitat.

39. De asemenea, instanța de apel a făcut trimitere la dispozițiile art. 17 alin. (1) din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, potrivit cărora statutul de refugiat se recunoaște, la cerere, străinului care, din cauza unei temeri bine întemeiate de a fi persecutat pentru motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică, se află în afara statului al cărui cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să se pună sub protecția statului respectiv; sau persoanei fără cetățenie care, fiind în afara statului în care își avea domiciliul legal sau obișnuit, nu poate sau nu dorește să se reîntoarcă din aceleași motive.

40. Instanța de apel a reținut că, la evaluarea temerii invocate de solicitantul de azil, autoritatea publică pârâtă/apelantă a avut în vedere declarațiile acestuia, potrivit cărora a solicitat azil în Republica Moldova pe motiv că este învinuit pe nedrept în Turcia și că în acest stat nu sunt respectate drepturile omului. Alte motive nu au fost invocate de solicitant în cadrul interviului.

41. În susținerea analizei, instanța a făcut trimitere la pct. 38 din Manualul UNHCR privind procedurile și criteriile de acordare a statutului de refugiat în temeiul Convenției de la Geneva din 1951, potrivit căruia elementul „temere” – ca stare de spirit subiectivă – trebuie dublat de un fundament obiectiv, fiind necesar ca ambele dimensiuni, subiectivă și obiectivă, să fie evaluate cumulativ pentru a constata existența unei temeri bine întemeiate. Astfel, declarațiile solicitantului nu puteau fi apreciate în mod abstract, ci trebuiau examinate în contextul concret al situației din statul de origine.

42. În acest sens, autoritatea publică a consultat mai multe surse oficiale de informare privind situația drepturilor omului în Turcia, printre care: Raportul Human Rights Watch (Raportul Mondial 2020 – Turcia), Raportul Freedom House (Libertatea în lume 2020 – Turcia), Raportul Departamentului de Stat al SUA privind practicile în domeniul drepturilor omului (edițiile 2019 și 2020), precum și jurisprudența internațională relevantă, inclusiv hotărârea Consiliului de Stat din Olanda din 13 februarie 2019.

43. De asemenea, instanța de apel a constatat că autoritățile naționale ale Turciei, potrivit Constituției acestui stat, au consacrat un cadru normativ care prevede garanții pentru respectarea libertății individuale, dreptului la un proces echitabil și accesului la justiție. În special, art. 19, art. 36, art. 38 alin. (3) și art. 40 alin. (1) din Constituția Turciei reglementează dreptul persoanei de a fi informată în mod

prompt despre motivele reținerii, dreptul la apărare, prezumția de nevinovăție și posibilitatea de a se adresa autorităților competente în cazul încălcării drepturilor sale.

44. În ceea ce privește aplicarea principiului „beneficiului dubiului”, instanța de apel a reținut prevederile art. 44 lit. (c) din Legea nr. 270/2008 privind azilul, potrivit căroră, în lipsa unor dovezi documentare, se acordă acest beneficiu doar dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: declarațiile solicitantului sunt coerente și plauzibile și nu sunt contrazise de informațiile relevante din țara de origine. În speță, instanța a apreciat că aceste condiții nu au fost întrunite.

45. În speță, instanța de apel a reținut, în defavoarea reclamantului/întimat, că acesta a părăsit țara de origine în mod legal, având o interacțiune directă cu autoritățile naționale ale statului de origine. Totodată, s-a constatat că Başkara Mehmet Fatih nu a identificat niciun motiv imperios care să fundamenteze o temere bine întemeiată de persecuție în sensul prevăzut de lege.

46. Instanța de apel a făcut trimitere și la Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011, care reglementează standardele privind condițiile necesare pentru ca resortisanții țărilor terțe sau apatrizii să poată beneficia de protecție internațională și statutul uniform al refugiaților sau beneficiarilor de protecție subsidiară. Potrivit art. 10 din Directivă, la evaluarea riscului de persecuție este irelevant dacă solicitantul posedă efectiv caracteristica legată de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinii politice care stau la baza persecuției, atâta timp cât această caracteristică este atribuită solicitantului de către agentul de persecuție.

47. Prin urmare, instanța a conchis că în cauză nu au fost prezentate suficiente elemente de natură obiectivă și subiectivă care să justifice acordarea statutului de refugiat.

48. În continuare, instanța de apel a reținut că, potrivit pct. 62 din Manualul UNHCR privind procedurile și criteriile de acordare a statutului de refugiat, în baza Convenției de la Geneva din 1951, un migrant este o persoană care, din motive diferite de cele prevăzute în definiția refugiatului, părăsește voluntar țara de origine în scopul stabilirii într-un alt stat. Astfel, migrarea poate avea la bază dorința de schimbare, motive familiale, personale sau chiar economice, iar în cazul în care deplasarea are exclusiv caracter economic, persoana este considerată migrant economic, și nu refugiat.

49. În cauză, instanța a constatat că Başkara Mehmet Fatih a părăsit statul de origine în mod legal, având o interacțiune directă cu autoritățile turce, ceea ce denotă că nu se afla în atenția autorităților și nu era urmărit de acestea. Această împrejurare contrazice existența unei temeri bine întemeiate de persecuție la momentul părăsirii țării.

50. De asemenea, s-a reținut că solicitantul care invocă teama de persecuție din cauza opiniei politice are obligația de a demonstra că autoritățile statului de origine aveau cunoștință despre aceste opinii înainte de plecarea sa. Or, Başkara Mehmet Fatih a declarat că a plecat din Turcia din cauza activităților sale online împotriva guvernării și a președintelui Recep Tayyip Erdogan, însă, cu toate acestea, a revenit în statul de origine în anul 2013 fără a fi împiedicat de autoritățile naționale, ceea ce contrazice existența unei persecuții efective la acel moment.

51. Totodată, s-a reținut că reclamantul a declarat că a intrat pe teritoriul Republicii Moldova din Ucraina, la data de 1 martie 2022, din cauza izbucnirii conflictului armat pe teritoriul Ucrainei, și nu ca urmare a unei urmăriri imediate sau periculoase din partea autorităților turce.

52. Potrivit art. 51 din Legea privind azilul în Republica Moldova, cererea de azil trebuie depusă personal de către străin de îndată ce: a) se prezintă în punctul de trecere a frontierei de stat; sau b) se află pe teritoriul Republicii Moldova. În speță, Başkara Mehmet Fatih a depus cererea de azil abia la data de 18 martie 2022, în timp ce se afla în detenție în Penitenciarul nr. 13, fără a invoca anterior motive de azil în punctul de frontieră sau imediat după intrarea pe teritoriul Republicii Moldova.

53. În aceste condiții, instanța de apel a apreciat ca întemeiat argumentul autorității publice pârâte potrivit căruia temerea invocată de solicitant nu este justificată din punct de vedere subiectiv și obiectiv, în lipsa unor acțiuni concrete îndreptate asupra acestuia care să prezinte un pericol real pentru viața sau integritatea sa.

54. Având în vedere ansamblul circumstanțelor de fapt și de drept constatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a conchis că instanța de fond a pronunțat o hotărâre neîntemeiată, prin aplicarea greșită a normelor de drept material și printr-o apreciere eronată a probatoriului administrat, motiv pentru care soluția de admitere a acțiunii a fost considerată nelegală.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

55. La 26 iulie 2024, prin intermediul poștei electronice, Başkara Mehmet Fatih, reprezentat de avocatul Anatolie Bacalâm a depus recurs nemotivat împotriva deciziei instanței de apel.

56. Ulterior, la 24 septembrie 2024, Başkara Mehmet Fatih, reprezentat de avocatul Anatolie Bacalâm a prezentat recurs motivat împotriva deciziei din 25 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri prin care să menținută hotărârea primei instanțe.

ARGUMENTELE RECURSULUI

57. Recurentul nu este de acord cu hotărârea instanței de apel, calificând-o drept neîntemeiată, ilegală și arbitrară, motivând că aceasta se bazează pe o apreciere vădit nerezonabilă a probelor. Se susține că instanța de apel a examinat superficial litigiul și nu a intrat în fondul cauzei, fiind influențată de circumstanțe externe sensibile din acea perioadă, în special de un eveniment de natură penală petrecut în municipiul Chișinău, ceea ce a determinat o ezitare în asumarea responsabilității unui verdict echitabil.

58. În opinia recurentului instanța de apel nu a analizat toate probele relevante prezentate în cauză, limitându-se la materialul administrativ minim existent și

neavând la dosar nicio altă informație concludentă din partea autorității intimat, care a recunoscut că nu a colectat alte probe suplimentare și că refuzul s-a bazat pe o sentință de condamnare care nu a fost anexată cauzei. Nu s-a oferit nicio justificare privind tergiversarea comunicării deciziei de refuz a azilului, ceea ce sugerează posibile presiuni sau comportamente corupte din partea Biroului Migrație și Azil.

59. A fost adus în discuție și Demersul Procurorului General al Republicii Moldova din iulie 2022, adresat autorităților turce pentru obținerea de informații suplimentare privind cauza penală deschisă împotriva lui Başkara Mehmet Fatih, fără ca până în prezent să se fi primit un răspuns. Acest fapt ridică serioase îndoieli cu privire la corectitudinea procedurilor autorităților turce și la capacitatea acestora de a asigura un tratament uman.

60. De asemenea, se arată că reprezentanți ai Ambasadei Turciei l-au vizitat pe reclamant în două rânduri – o dată pentru autentificarea unei procuri, și ulterior în contextul unei posibile extrădări, ceea ce indică că autoritățile turce aveau cunoștință despre solicitarea de protecție internațională depusă de acesta. Se invocă faptul că Başkara Mehmet Fatih este lipsit de protecția statului de origine și nu beneficiază de nicio alternativă efectivă de protecție internă.

61. Se reproșează instanței de apel că a examinat cauza în regim de urgență, fără a intra în esența problemei și fără a aprecia în mod corect și complet probele administrate. Recurentul consideră că în speță sunt aplicabile prevederile art. IA din Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților și art. 17 alin. (1) din Legea nr. 270/2008 privind azilul, deoarece există un risc personal și real de persecuție în cazul reînțoarcerii în Turcia, unde se constată un sistem organizat de încălcări grave ale drepturilor omului.

62. În concluzie, se consideră că intimatul nu a demonstrat legalitatea actului administrativ contestat, în timp ce recurentul a prezentat probe pertinente, concludente și utile care justifică anularea acestuia.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

63. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

64. Art. 245 din Codul administrativ:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

65. Art. 245¹ alin. (1) din Codul administrativ:

„Recursul este admis dacă:

- a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
- b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

- c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

66. Art. 246 alin. (1) și (2) lit. h) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Recursul se declară inadmisibil în special când: recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

67. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată avocatului Anatolie Bacalâm la data de 11 septembrie 2024, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar.

68. Astfel, cererea de recurs depusă de Başkara Mehmet Fatih, reprezentat de avocatul Anatolie Bacalâm la data de 24 septembrie 2024, este în termen. Prin urmare, recursul a fost formulat în conformitate cu prevederile art. 245 din Codul administrativ.

69. Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea sau inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil, bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

70. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

71. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

72. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recursul depus de Başkara Mehmet Fatih, reprezentat de avocatul Anatolie Bacalâm, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

73. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată și cererea de apel, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

74. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

75. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

76. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

77. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că admisibilitatea recursului trebuie analizată în contextul rolului și funcției legale atribuite instanței judecătorești supreme, care constau, în principal, în asigurarea aplicării și interpretării unitare a legii în soluționarea cauzelor de contencios administrativ. În acest sens, orice cerere de recurs trebuie să fie motivată în concordanță cu aceste principii fundamentale, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes.

78. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (a se vedea hotărârile CtEDO Golder c. Regatul Unit, 1975, §38; Stanev c. Bulgariei [MC], 2012, §230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (a se vedea hotărârea CtEDO Luordo c. Italiei, 2003, §85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (a se vedea hotărârea CtEDO Levages Prestations Services c. Franței, 1996, §45).

79. Curtea de la Strasbourg a mai reiterat că modul de aplicare a art. 6 din CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de specificul acestor proceduri, urmând a se ține cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea hotărârea CtEDO Botten c. Norvegiei, 1996, §39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea hotărârea CtEDO Helmers c. Suediei, 1991, §31, 36).

80. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Başkara Mehmet Fatih, reprezentat de avocatul Anatolie Bacalâm.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă